

הרב יוסף שמש, מחבר תוכנת "גמראור" עקרונות בכללי הגמרא ובלשונה

"מחוי"

[תנאים ואמוראים; כללי פסיקה; מונחי מפתח]

זבחים סח ע"ב

שחיטה לאו עבודה היא. ולא? והא"ר זירא: שחיטת פרה בזר - פסולה, ומחוי רב עלה: אלעזר וחוקה! שאני פרה, דקדשי בדק הבית היא.

1.

רב הסביר את דברי רבי זירא. מדובר ברבי זירא שחי בזמן רב ושמואל, על פי המקור הבא:

2.

יד מלאכי כללי התלמוד כלל תקפח

"רבי זירא תרי הוו.

חד קדמון בימי רב ושמואל ור' יוחנן

והשני בדורות האחרונים בזמן אב"י ורבא..."

3.

לגבי הביטוי "מחוי" [מסביר; או מראה ביד או באצבע] אומר ה"ד מלאכי" כללי התלמוד, כלל תנח:

"מחוי רב פלוני, מצינו בכולי תלמודא דקאמר הכי גבי כולהו אמוראי

הביטוי "מחוי" מיוחס לאמוראים שונים בש"ס.

3.1

והוא מביא דוגמאות לדבריו:

כמו שתמצא בברכות דף מ"ז סוף ע"ב גבי רב חסדא ורב ששת

וכן בשבת דף ס"ז א' ומחוי ליה רב איפוך

וכן בפ"ק דעירובין דף ט"ו א'

וביומא דף י"ט ב' ומחוי רב בידיה קבוטל

ועוד בשבת דף ק"ב ב' גבי ר' יוחנן אחוי לי בידיה וכו'

ושם [דף] ק"ו א' רב יוסף מחוי כפול רב חייא בר אמי מחוי פשוט

וכן גבי רב יהודה ביומא דף ט"ו א' פ"ו ב' ובגיטין דף נ"ט א'

וגבי רב נחמן במ"ק דף כ"ד א'

וגבי רב אסי בע"ז דף מ"ג א'

וגבי רב כהנא ורב אשי במנחות דף ל"ה ב'

וגבי ר' אבהו בב"מ דף ז' א'

וגבי ר' הונא בבכורות דף מ"ד א' לך נא ראה

בכמה מקומות לעיל מדובר שמלבד הרמז באמצעות הפעלת היד החכם גם אמר ביטוי מסויים.

3.2

ויש מקומות שהחכם רק סימן בידו ולא אמר דבר:

והטעם דזמנין מרמזי בידיהו ולא אמרי לה בהדיא מבואר בש"ס פ"ק דיומא דף י"ט א' דעלה דקאמר ומחוי ליה רב בידיה קבוטל פריך ליה תלמודא ונימא ליה מימר ומשני קריאת שמע הוה קרי' והדבר ברור אצלי דגלי גבי רב וה"ה לאינך

במקרה המסויים שמובא בסוגיה שבקטע הנ"ל "רב" היה באמצע תפילת קריאת שמע ולכן הוא "רק" סימן בידו - וכפי שהגמרא שם אומרת שמדובר בפרשה ראשונה של קריאת שמע - ולא אמר בפיו דבר.

3.3

ומעתה אין מקום כלל למ"ש הר"ב שושנים לדוד בריש מציעא דלשון מחוי שייך לסגי נהור כדאשכחן מחוי רב יוסף דליתא כיון דאשכחן גבי אינך אמוראי דפקחין הוו ושפיר חזו: "

הוא שולל את הדעה שסוברת שכל חכם שעליו נאמר "מחוי" היה "סגי נהור" [=עוור"].

4.

אומרים הפרשנים, שבסוגייתנו לא מובן מה רב הראה בידו [הרי הוא לא נצרך להדגים פעולה מסויימת]?

5.

ולכן הם משנים את הגירסא "ואמר רב עלה..." [כי כך מופיעה הגירסא בשאר המקומות בש"ס שמזכירה את הנושא שבסוגייתנו, וכן בכמה דפוסים ישנים כך הגירסא גם בסוגייתנו].

כלומר, רב הסביר את דברי רבי זירא, שהטעם ששחיתת פרה אדומה על ידי זר – פסולה, מפני הביטויים "אלעזר" – כהן, ו"חוקה" שכתובים בפרשת פרה אדומה [בפרשת חוקת], ומזה ניתן ללמוד ששחיתת זר פסולה.

6.

ואולי אפשר לומר, שרב הצביע על עצמו בתנועת יד שמשמעה "אין מה לעשות", וזהו הוסיף את המלים שמהם נלמד דין זה - הביטויים "חוקה" ו"אלעזר" שכתובים בפרשת חוקת לגבי פרה אדומה.

תגובות

הוספת תגובה

שם:	<input type="text" value="יחיה"/>
כותרת:	<input type="text"/>
תוכן התגובה:	<div><div></div></div>
דוא"ל:	<input type="text" value="yamoshuki@gmail.com"/> (לא יפורסם באתר)

☒ ברצוני לקבל עדכונים על תגובות חדשות למאמר זה.

שליחה